

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

In șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Ca mai 'nainte

Am publicat și comentat, la timpul său jurnalul consiliului de ministri care reglementa mult agitata chestiune a participării la serbările naționale. Am subliniat cu satisfacție mica îndreptare ce se făcea: elevii toți, străjerii și premilitarii vor asista la serviciile divine ale Bisericii proprii. Era firesc și corect.

A trebuit să facem însă, încă atunci, o rezervă și să exprimăm o nedumerire. Este un articol în numitul jurnal care lasă deschisă o porțiță. Se prevăd acolo eventuale regulamente și ordine speciale care pot prescrie „participări în corpore...” etc. Proclamăm, că această excepție, la aparență inofensivă, poate face iluzorie toată rândulala. — Nu ne-am înșelat. „Dumineca” dela Sighet (21-5-39) ne arată un caz recent. Vorbind despre felul cum s'a prăznuit ziua eroilor în centrul Maramureșului unit gazeta scrie următoarele:

„Știm, că sunt ordine precise în ce privește participarea elevilor, străjerilor și premilitarilor la serviciile divine. Aceste ordine sunt clare și nu lasă nimic de ascuns: elevii, străjerii și premilitarii nu pot fi duși la serviciul divin al altel confesiuni, decât confesiunea proprie.

„Și totuși la noi s'a întâmplat altcum. O siluire a conștiinței, care e contra legii și contra dispozițiilor în vigoare. Mii de elevi uniți, dela toate școlile din Sighet, au fost conduși la parastasul săvârșit de altă biserică în piață, în vreme ce noi am fost nevoiți ca să săvârșim ruga noastră fără ca să ni-se dea cea mai elementară atențiune din partea oficialităților. Toate bisericile minoritare au avut la serviciul divin reprezentanți în grad mai înalt decât noi, cu excepția D-lui Primar. Adecă, noi am devenit ultimii, mai rău decât evreii, maghlarii, rutenii etc. Și aceste toate s'au făcut în semnul păcii!

„Ochii noștri... s'au umplut de lacrimi când au văzut pe mii de elevi, fiii și ficele noastre, încolonați într-o procesiune, în care n'au loc, de vreme ce sunt de altă religie. Dar ochii noștri au lacrimat nu de frică, căci crezându-se cu asemenea acte nu se poate scoate, ci de durerea viziunii urite a „oarbei neuniri” ce din nou și-a ridicat capul, deschizând rănile dureroase. Și ne întrebăm: de ce nu se pune capăt unei asemenea stări? Oare oamenii cu judecată nu se pot impune în măsura ca să se înțeleagă odată, că aici nu e la locul său să se facă servicii divine în piață, de vreme ce se nasc resentimente!

„... S'ar restabili pacea, dacă fiecare conștiință și-ar săvârși partea religioasă a serbărilor în biserică proprie. Atunci într-o înțelegere desăvârșită am putea serba împreună partea nereligioasă în piață sau ori și unde. Aceasta este părerea unanimă a uniților și ortodocșilor. Forțarea lucrurilor e periculoasă.”
Fără alt comentariu din partea noastră.

Sensul unei muștrări

(*) Zilele trecute, d. prof. N. Iorga a trimis Blajului — prin coloanele „Neamului Românesc” — o muștrare. Ne grăbim s'o facem cunoscută și cititorilor noștri. Dacă suntem vinovați, să ne fie cu atât mai mare ocară; dacă nu, ea se va întoarce împotriva celor ce o merită.

E vorba de Muzeul Blajului, care s'a inaugurat și binecuvântat în ziua de 15 Mai a acestui an. D. prof. Iorga crede că această „faptă de cultură” are o mare însemnătate națională. — Cu drept cuvânt. Nimenea nu cunoaște mai bine decât marele nostru dascăl de istorie valoarea excepțională a acestei adevărate „comori”, care e rodul muncii culturale și naționale a unei serii întregi de mari înaintași ai neamului. Până aci suntem cu totul de acord.

Această comoară națională, spune mai departe d. N. Iorga, „s'a prezentat celor cari s'au întâmplat să fie de față, căci nu s'au trimis, nu invitații, dar nici măcar simple înștiințări” și altora, cari ar fi trebuit să reprezinte neamul și cultura românească la un prilej atât de însemnat. — Suntem și aci de acord. S'ar fi căzut să se dea atențiune mai mare acestui moment cultural. Fiindcă valorile ce le cuprinde și le va spori muzeul Blajului sunt într'adevăr unice pentru viața și istoria românească. Ele nu pot fi găsite aiurea nicăiri.

Întrebarea este numai: de ce s'a făcut așa? Cine e vinovat de această umbră care a învăluit momente ce trebuiau puse în strălucire mult mai mare? — D. N. Iorga crede că Blajul de azi. Conducătorii lui. Mai rău: spiritul Blajului de azi, care ar înțelege să se restrângă în manifestările sale la un confesionalism îngust și păgubitor. De aceea simpla ființă a muzeului pomenit „va fi nu numai o mândrie, ci și o învățătură: aceea că sânt momente când a se ținea un grup de oameni sau un așezământ la punctul de vedere confesional, e un păcat față de nație”.

Ce păcat că d. N. Iorga nu ne-a ascultat și pe noi — așa cum cer eternele principii ale împărțirii dreptății — înainte de a ne judeca. Sentința d-sale ar fi fost, fără îndoielă, cu totul alta. Și ar fi putut fi de mare folos cauzei românești.

Dar și așa, chiar în această muștrare, se afirmă în realitate un adevăr mare, pe care alții au încercat zadarnic în vremea din urmă să-l întunece. Ni-se spune încă odată și din loc atât de competent, că Blajul e al neamului întreg, că istoria românească este organic legată de cititoria lui Inochentie și orice încercare de izolare a Blajului este „un păcat față de nație”. Chiar de aceea este vrednică de muștrare împrejurarea că muzeul Blajului s'a deschis în cerc restrâns, fără participarea familiii românești întregi.

Cine poartă însă răspunderea pentru această exagerată restrângere a serbărilor de 3/15 Mai și a inaugurării muzeului? D. Iorga crede că pornirea noastră de ordin confesional. Realitatea este însă cu totul alta.

De sigur, Blajul ar fi avut toate motivele să-și închidă porțile și să-și sărbătorească numai în familie marile amintiri din trecut. Fiindcă toate străduințele lui de a-le împărtași și altora, tuturora, au rămas zadarnice. Nimenea, din cei mari, din conducătorii destinelor românești, n'a voit să-l înțeleagă. Toți l-au preamărit, toți l-au văzut mizeriile și lipsurile, toți au promis îndreptare și ajutorare — și nimica s'a ales din toate vorbele și promisiunile. Iată, de ex. acest monument unic de mândrie și de... rușine națională, care este *Biblioteca noastră centrală*. E sigur că neamul nostru de aici nu are alta care să i-se poată asemăna. E sigur, că ea poate sta alături de marile biblioteci ale altor nații din Ardeal, afirmând, față de orgoliul lor, cu strălucire strădană de cultură a noastră pe pământul strămoșesc. Dar poate intra cineva printre venerabilele ei rafturi încărcate de comori fără să iasă îndurerat și umilit în suflet? E oare cu puțință ca un neam ajuns la biruință să prețuiască atât de puțin diplomele de onoare și titlurile de nobleță culturală pe care i-a moștenit dela părinți? Să lase neamul românesc în așa hal de mizerie atâta comoară ca și care nu are alta? E cu puțință ca România Mare, pentru care s'a adunat această comoară, să nu găsească măcar cărpele necesare pentru a o șterge de praf, păreții lângă cari s-o rândulască frumos ca s-o poată arăta cu mândrie fiilor și străinilor deopotrivă? — Iată că e cu puțință și acest lucru. Două decenii de stăruințe, de rugări și de intervenții n'au ajuns pentru a face să dispară o vinovată neglijență națională!

Totuși Blajul și-a purtat cu resemnare mândria. Simțindu-se dator neamului întreg cu bogățiile spirituale pe care le-a moștenit, toată vremea și-a ținut inima și casa deschisă pentru toți filii neamului. N'a avut bucurie mai mare decât atunci când i-a văzut venind din toate unghiurile fărăi spre Câmpul Libertății. În acest scop a început și organizarea frumoaselor serbări de 3/15 Mai. — Așa a făcut și anul acesta. Așa le-a dorit și așa le-a pregătit. Voia să albească neamul românesc întreg, prin reprezentanții lui și prin tineretul dela școli, adunat lângă Piatra Libertății și martor la inaugurarea muzeului. — Alții au fost însă acei cari n'au îngăduit acest lucru. Ministerul educației naționale ne-a obligat să prăznim numai noi în familie, fără festivități mai mari, fără participarea altora. — Acesta este adevărul.

Cu aceasta am putea și încheia. Mai zăbovim totuși o clipă. Intervenția d-lui N. Iorga

și bănuiala pe care o aruncă asupra noastră este revelatoare din alt punct de vedere.

D. prof. N. Iorga ne cunoaște foarte bine. Ne știe și trecutul și prezentul. Știe că mergem și acum neclintii pe drumul tradițiilor noastre. Totuși, la un moment dat, e înclinat să creadă că noi cu voia noastră încercăm să ne îngrădim după zidurile unui confesionalism păcătos. Cum a putut ajunge d. Iorga dacă nu la păreri, cel puțin la bănuiele atât de nedrepte?

Intrebarea nu-și găsește răspuns decât în legătură cu altele, pe care le provoacă. — Cum de România, care cheltuiește destul de mult pentru cultură, nu găsește modestele sume necesare pentru a pune în valoare o comoară ca Biblioteca și Muzeul Blajului? Cum de, atunci când sacrifică atâta pentru alte centre, este atât de sgârbită față de Blaj? Mai mult și mai rău: cum e cu puțină ca, dacă nu-i dă, să-l ia și puținul ce are; cum a fost cu averea fostei „universități săsești...” pe care a dat-o întreagă Sibiului, cu partea noastră cu tot? — Altă față a problemei. În școlile confesionale ale Blajului unit învață carte peste 300 (zi: trei sute) elevi ortodocși cari, pe semne, se simt foarte bine aci (altfel n'ar veni). La școlile confesionale ale Sibiului nu se primesc elevi uniți, până ce nu trec, cu părinți cu tot, la ortodoxie. Totuși — și aici e ciudățenia: nu numai în o parte a opiniei publice, ci și sus, în cercuri oficiale, Blajul e prezentat ca sectar confesionalist, pe când Sibiul...

Sunt aci paradoxe și pervertiri de necrezut și aproape inexplicabile. Ele sunt rodul unei propagande stăruitoare pe care noi am denunțat-o în nenumărate rânduri și a cărei țintă supremă este: izolarea Blajului prin ponegrirea lui sistematică. De sigur, această pornire vinovată este „un păcat față de nație”, cum spune d. Iorga. Dar noi nu facem decât îl simțim și purtăm urmările. Păcatul îl săvârșesc alții. Și paguba va fi a neamului!

Îmbunătățirea pensilor preoților.
Este generală tendința de a scoate la pensie cât mai curând pe funcționarii publici. Din an

în an. Iimita de vârstă se reduce. Nu scapă de această măsură nici preoțimea. La 70 de ani și preotul este trecut la pensie în chip automat; cel din organismele centrale la 63! — Vom avea, deci, relativ mulți preoți pensionari.

Cu toată îndreptarea ce s'a făcut prin trecerea la fondul de pensii a statului, sumele ce primesc membrii clerului variază între 2000—6000 lei lunar. Suma este, evident, cu totul neîdestulătoare. Ea nu poate asigura bătrânețele preotului care s'a sbătut o viață întreagă pentru folosul altora și pentru binele de obște. Ar trebui, deci, sporită. Cum însă? La o simplă danie în plus, din partea Statului, nu putem visa. Singura cale practică ar fi: să mărim cotele vărsate după salar Casei Pensilor. „Păstorul ortodox” din Pitești, în numărul său ultim (Aprilie-Mai) are în privința aceasta o sugestie și o propunere care merită să fie luată în considerare. Păr. Preoțescu arată că pensiile sunt mici fiindcă sunt socotite numai la salariul ce se primește dela Stat. Iar acesta, se știe, este sub limită; de sigur din pricina importanței ce se atribuie veniturilor interne parohiale: sestune și stolare. Firește, aceste venituri în realitate sunt neînsemnate; totuși nu-i nădejde să se poată schimba în curând opinia generală de azi și să se facă o îndreptare serioasă a salariilor primite dela Stat. Și până atunci — care „atunci” poate fi cam departe — s'ar putea găsi un mijloc de a îmbunătăți măcar pensiile, dacă nu și salariile. Iată cum: Să se socotească în salariul preotului și veniturile din parohie și anume să fie evaluate în general la 30% din salar (așa cum le aprecia legea clerului de mir din 1893), și acest salar (sporit cu 30%) să fie supus la cotizații și luat de bază la pensie. S'ar ajunge pe această cale, care are și temel legal și concordă cu practicile Casei Pensilor, la o îndreptare cât de cât a pensiilor de mizerie pe care le capătă preoțimea astăzi.

Facem cunoscută preoțimii noastre această sugestie interesantă, spre a fi meditată și discutată.

Semnele vremii

Când evenimentele depășesc puterea noastră de pătrundere, ne încercăm sentimentala nesiguranță și bulmăceală, din care ne scapă singur gândul că mâna Cărmătorului în toate învălmășala și aparenta neorândulială condusă cu deplină înțelepciune și siguranță desfășurarea lucrurilor spre desnodământul voit de El. Ne incumbă însă să scrutăm cu priceperea noastră ni-s'a dat tainele timpului pentru a desprinde voința Stăpânului și datorințele ce ni-se impun. Nemărginita Lui îndurare vrea, ca în această lume chiar încruntările Lui de mâine să aibă de scop binele nostru, întoarcerea, îndreptarea mântuirii noastre.

Cine ar putea tăgădui că trăim vreme de cumpănă? Îndeosebi pentru noi. Neastăpânicia lucrurilor din lume tinde să copleșească pe toți cei ce se bazează pe ele. Unde nu este un punct de razim, un punct stabil? Instinctul conservării însuși îndreaptă gândul și privirea spre cer. Sunt momente prin care tremăm, în cari căutăm un liman, neliniștiții de norii grei ce amenință cu furtună! Iar dacă Domnul ne-ar arăta cu farul Său calea spre salvare, azi am urma-o mai hotărâți ca oricând.

Și care este barca, care și în mijlocul celei mai mare întunec sau celei mai grele furtune menține cârma sigură spre liman, decât acela în care cârmaci este însuși Isus? Sau care poate fi stânca de care se sparg toate valurile întunecului, decât aceea așezată de Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea omenirii: Biserica lui Petru! Iată de ce cred, că baza absolut sigură și sigura bază sigură pentru a pune la adăpost neamul nostru este: Biserica adevărată a Domnului nostru Isus Hristos.

Pentruca lumina asupra acestui adăpost să se reverse de sus în inimile tuturor fraților noștri de sânge: *să ne rugăm*. Să prisosească darul Domnului asupra noastră. Toți cei care prin dar am cunoscut singurul și adevăratul liman, să implorăm cu ardoare și stăruire

Foița „Unirii”

Calomnierea mitropolitului Atanasie

Pr. Dr. Ioan Stanciu

Caracteristica celor ce nu au adevărul de partea lor este îndrăzneala de-a calomnia, crezând că-i pot face odioși pe cei bârbiți, iar ei să-și procure satisfacția că cel puțin i-au isbit cu noroiu. Calomniatorii însă nu țin socoteală că e păcat a calomnia, și cu atât mai puțin se simt obligați în mândria lor să repare calomnia.

Omonimul neunit dela Sibiu în „Legea sa strămoșiască” (Sibiu 1938 pag. 76) zice: „Mitropolitul Atanasie a fost absent dela toate acestea”. (Înțelege: dela actul unirii din 1698). — Apoi: „De fapt unirea n'a făcut-o Atanasie ci iezuiții, întovărășiți cu vre-o câțiva protopopi inconștienți”. Cum au reușit iezuiții să adune pe protopopii Ardealului și să facă ei unirea, numai omonimul o știe. Și tot dânsul trebuie să știe unde era mitropolitul atunci și ce făcea când protopopii scriau unirea...

La pag. 77 scrie același despre unirea din 1698: „Ea a fost un act politic în primul rând, iar chestiunile religioase au fost numai de o secundară importanță”. Această aserțiune o „dovedește” astfel: „Unirea pe urmă numai popilor a folosit, că aceștia au dobândit puțină scutiniță cam anevoie”. — Bravo omonime! Meriți cea mai mare distincție! Dela politic te

trezești la financiar cu unul dovedind pe celalt. Așa o logică mai rar.

Pe aceeași pagină susține: „Actul Unirii D. Iorga îl numește: cel mai înjositor act public săvârșit până atunci de vre-un vlădică românesc”. (V. N. Iorga: Ist. Bis. rom. v. II p. 29). Stimatul cetitor să-și ia osteneala și să deschidă Ist. Bis. rom. de d. N. Iorga, (v. II p. 29) unde va citi așa: „Declarația lui din April 1701 e de sigur cel mai înjositor act public săvârșit până atunci de vre-un Vlădică românesc”. — Să fie prea mult când spun că omonimul acesta a abuzat de paciința noastră, făcându-ne să-i controlăm citatele, ca să aflăm ce am aflat? Cu toate acestea îi dă înainte la pag. 109: „Textele reproduse nu le-am falsificat”. — Creadă-l cine nu știe!

Tare mă mir cum a îndrăsnit să falsifice și pe d. N. Iorga. Dar și d. N. Iorga ne-ar putea lămuri pentruce declarația mitropolitului Atanasie din 7 April 1701 e „cel mai înjositor act public săvârșit până atunci de vre-un Vlădică românesc”. Dacă d. N. Iorga face aluzie la teolog, nu vād de loc îndreptățită această concluzie, căci teologul era necesar mitropolitului Atanasie.

Tot la pag. 77 omonimul zice: „Iar Pater Ianoș, un prieten al vlădicului Atanasie, îi scrie acestuia despre Unire: „... iară lege au rea avem, au bună, nimica nu vom mișca, nici avem a primi mai mult, până nu va fi cu voia și a tuturor mirenilor, nu numai a popilor. Iar de primești Sfinția Ta și popii, numai voi să fiți, iar noi nu vom fi”. Din care conclud: „La

actul Unirii însă nici popii n'au aderat cu toată încredința — iar mireni aproape în totalitatea lor au respins acest act considerat de ei ca o încercare de a strica legea strămoșiască”. — Aceasta e cheamă „argumentație” pentru omonim. Dar prietenie a putut avea cu vlădicul Atanasie actul „bătrân companionist, care fusese în 1672 birduș negustorilor greci din Sibiu, Caloian Pater Pater Ianoș”, nu lămurește mai deaproape omonimul, care ar mai putea — ce nu poate dându-l — să ne spună și aceea: cu ce autoritate trebuie să se prezinte pe un arhiereu român, acel grec socru al bulgarului Dindar?

Omonime, omonime! Nu de geaba începești (la pag. 5) dictonul: „Risum teneatur”. Dar dacă numai de râs nu-i vine omului cetățeanului îndrăsneli ca cele ce ai așternut pe hârtie!

Curios e și faptul că omonimul nostru cam uită ce a scris puțin înainte și scrie ceva contradictoriu. Așa de ex. după ce la pag. 76 zice: „Unirea n'a făcut-o Atanasie”, la pag. 78 zice că Atanasie „n'ar fi avut dreptul să scrie unescă în numele tuturor Românilor”. Totuși să nu se va supăra, pentrucă „supărarea... schimbă realitatea”; cum singur spune la pag. 78 a „Legii” sale.

„Frunze n'au vânt”

Contrabandă

Intr'o seară, madam Mery ședea caldă pe canapea în salon și îl dezmiarda de cap pe lușul „Mucky”.

credincă de cauză mântuirea dela Mântuitorul. Dacă asaltăm cerul neîntrerupt, să ne deschidă barierele, harului, să aflăm calea îndărapt la Tatăl vecinic și odihnă în casa Lui. Ce trudă, ce jertfă ar fi prea mare pentru acest scop? Și cine va putea răspunde pentru orice întrebare?

Doar știm, că începutul și sfârșitul este Domnul. Ce rost are toată truda și toată fapta fără El? Dacă nu stringem cu El, risipim; afară de El toate sunt străluciri efemere. Și n'ar putea fi altfel. Mărlirea, sfințenia Domnului pretinde să fie între El și tot restul o prăpastie de ne trecut. Din bunătate desparte scopul nostru de înșelăciune prin nemărginit, pentru a putea vedea mai clar țința. Vom descoperi bunătatea Lui și culmile spre cari ne cheamă?

Renaștere dorim cu toții: renaștere din spirit, fără de care nu este mântuire. Cine ar putea prevedea ascensiunea acestei renașteri? Cred că ar depăși toate așteptările noastre. Ce fecită împerechere de natural și supranatural ar fi la minunatul nostru neam. Cu ce ardoare dorește în suflet și nu poate să răzbească la lumină, la calea spre cer.

Să-l ajutăm cu toții din răspuțeri. Merită să treaga noastră jertfă această cauză. Să ne rugăm fierbinte, neîncetat, cu toții. Până la isbândă, prin Mântuitorul!

A. C.

Boicotul pornografiei. Il fac tinerii din America. Ei știu câtă stricăciune trupească și sufletească vine din chipuri, icoane, vorbe, lecturi necuviincioase. Mai nou la Ottawa (Canada) ei reprezintă o organizație de patru sute de mii de inși. Pe o bucată de hârtie, ei se leagă pe cinstea lor că nu cumpără, nu cetesc, nu răs-pândesc decât cărți, reviste, ziare bune, creștinești, morale și că boicotează, adică înlătură de editorii, distribuitorii, vânzătorii cari, pentru a gădili simțurile rele ale publicului, aduc icoane, tiparuri, anunțuri ș. a. potrivnice moralei creștine. Societatea organizează comitete locale, însărcinate să dea câte o raită prin librării, chioșcuri, chiar pe la vânzătorii ambulanți să vadă ce vând. În aceste comitete sunt membrii și

membrele cu cea mai mare putere de persuasiune, adică de a îndupleca pe alții, să nu pună în circulație nimic împotriva decenței, a bunel cuvințe. Uneori aceste comitete înscriu în societate chiar pe librării, pe chioșcari, pe vânzătorii ambulanți. Când faci apel la cinstea cuiva, omul nu se simte jignit; dimpotrivă, măgullit, chemat la o faptă de vitejie. Iată o pildă de urmat pentru AGRI-ști și ASTRI-ști! (Pr. I. Georgescu).

Funcționarii și căsătoria religioasă. Este necesară, mai pe sus de toate, înnoirea spirituală a neamului, care trebuie să devle creștin în înțelesul plin al cuvântului. Se înțelege de sine, că isvorul și temelul acestei prefaceri este familia. Ea trebuie, înainte de toate, să-și recâștige sfințenia și frumuseța evanghelică. În acest scop noua constituție declară *obligatorie căsătoria religioasă*. Toți cetățenii au această datorie. În prim rând, firește, funcționarii publici. Ei trebuie să fie primii în ascultarea legilor și să premeargă cu exemplul de viață ordonată tuturor cetățenilor.

Acest lucru l-a înțeles d. primar al municipiului Sibiu, *Dr. Sever Pop*, care a trimis slujbașilor în subordine o circulară cu adevărat pilduitoare. Amintind prevederile constituționale ce ținesc redresarea morală a neamului, d. primar continuă așa:

„Fără o viață familiară întemeiată pe învățătura Bisericii creștine și pe prevederile constituționale în această privință, nici odată nu vom putea asista la o fundamentală renaștere socială și națională. Aici ne revine îndatorirea să amintim că aceasta însemnează *încheierea căsătoriilor sub binecuvântarea Bisericii și înaintea forurilor însărcinate cu aceasta*.

„De aceea, dacă între cei angajați în slujbe publice, dar și în mijlocul populației orașului nostru s'ar găsi cumva, cetățeni cari au la temelia familiei lor concubinajul, îl îndemnăm părintește a-și cerceta situația și a nu mai continua viața în *afară de hotarele legii*. Fiecare cetățean e dator să-și amintească învățătura BISERICII referitoare la păcatul trăirii în con-

cubinaj, să știe ce urmări morale și social-defavorabile creează urmașilor săi, ce exemplu detestabil dă semenului și cât de puțin stau ei în concordanță cu noul duh al reînvierii bunelor orânduirii creștinești și românești. Numai întemeindu-și viața familiară pe cele mai sfinte îndatoriri va dovedi oricare locuitor că știe să fie bun cetățean, patriot luminat și conștient.

„Am invitat cu altă ocazie pe toți slujbași Primăriei noastre să stea în fruntea tuturor cetățenilor cu exemplul vieții lor. Am avut bucuria să constat că foarte mulți mi-au urmat statul. De acela fac încă odată apel către toți angajații Primăriei noastre să-și potrivească viața învățăturii creștine, să facă din casele lor adevărate temple, de pe altarele cărora Dumnezeu să reverse puteri de înnoire pentru ființa Neamului nostru”.

Așa ar trebui să grăiască și să făptuiască toți funcționarii țării!

Zodie nouă în Franța. Se știe că Franța trăiește o adâncă prefacere sufletească în sens creștin. Caracteristică este, în această privință, nu numai viața religioasă înfloritoare și impunătoare, „înnoire” catolică a literaturii și științei, ci și schimbarea ce se face tot mai vădită în oficialitatea publică a țării față de Biserică.

Foarte semnificativ este, din acest punct de vedere, proiectul de lege propus de curând în Camera deputaților, din inițiativă parlamentară, pentru *repunerea în deplinătatea de drepturi a ordinilor și congregațiilor călugărești*. Proiectul este iscălit de 200 de deputați, aparținând nu numai tuturor grupărilor de dreapta și de centru, ci și celor din stânga radicală. Cei mai mulți sunt catolici; se găsesc totuși printre semnatori și câțiva protestanți și de alte credințe. Motivarea proiectului este strânsă și convingătoare. Ea este clădită pe principiul că elementul esențial al țării morale și materiale a țării îl constituie strânsa unire a tuturor cetățenilor în justiție și egalitate de drepturi. Acest principiu fundamental este violat în chip brutal prin legea din 1901 care restrânge activitatea

— Mucky mic! Mucky scumpul Mucky dulce! Ce cuminte ai fost tu astă seară la bărbare. Toți te-au admirat. Ah, Mucky lucule tare-mi ești drag!

— Bon suar Mery! salută nenea Lache, fiind în salon. Dar ce, iarăși ai lăsat în salon potala asta? Și încă pe canapea! Marș Mucky! ridică bastonul amenințător.

— Lachel te rog să-mi lași câinele în pazel țipă coana Mery, cuprinzând cățelușul brațe. Și nu care-cumva să-l lovești cu bastonul, că praf te faci Mucky scumpul! Vai, cum îți bate inimioara!

— Locul câinilor e la bucătărie și nu în salon! se irită nenea Lache.

— Locul lui Mucky e acolo unde vreau! replică consoarta. E câinele meu și punct!

— Dacă e câinele tău, ține-l în camera și nu în salon. Eu n'am nevoie de pureci.

— Vorbești prostii Lache. Mucky e curat. Dacă găsești pe el un purice, îl mânânc. Auzi? mă-nânc!

— Zău? Il mânânci pe Mucky?

— Ești prost. Se vede că ai băut. Dar lăsam asta. — Nu ții-a reușit afacerea?

— Păi... n'a reușit. Domnil ăla nu promit decât puțin. Eu le-am cerut cinci sute de mii. însă nu sunt aplicați să-mi dea decât jumătate suma ce am cerut. Pentru atâta însă nu sunt prost să-mi vâr capul în cușcă.

— Despre ce afacere era vorba?

— Tot afaceri vechi, dragă nevastă contrabandă de mătase, tutun și stupefiante. „Pupăză pe colac”, e vorba să se treacă,

peste frontieră și o mare cantitate de aur. Firește în mod clandestin. Calul de bătaie aș fi eu. Dar pentru un sfert de milion lei nu mă vâr în foc. Dacă-mi dau cinci sute de mii, bine, dacă nu, salutarel! Găsească-și un alt prost.

— Un sfert de milion e sumă frumoșică! Să fiu în locul tău, aș accepta.

Nenea Lache începu să gesticuleze.

— Nu zic, sunt bani frumoși, dar e mare și riscul, iar pentru un sfert de milion nu se face să stau la Jilava câteva luni. Dar au să-mi dea ei și cât am cerut, căci om mai expert în materia asta n'au să găsească, măcar să caute cu lumânarea. E-he I, și rotii privirea în jur și întrebă: Dar Didina unde e?

— A plecat în oraș.

— Singură?

— As! A plecat cu Naie Domolescu.

— Hm! Dar știi că mie nu-mi convine de loc nutra lui Naie ăsta?

— De-ce? Naie e bălat nostim. Și ce mai știi?... Poate să o lea pe Didina în căsătorie.

— Fugi de-aci! Naie ăsta e o pușlama fără pereche! Il știu eu! Și-apoi, o vorbă ca o sută: mie nu-mi convine de loc că Didina a legat prietenie cu el. Ai luat seamă că nu-i spunea Didinei „domnișoară”, sau măcar „dudule”, ci numai „Didina”? Hm! Intimitatea asta nu miroase cătuși de puțin a tindă de biserică.

— Ei, las', prea le vezi toate în culori negre. Tinerii moderni nu mai au obiceiul să-

și spună „dumneata”. Iși tutulesc chiar și părinți: „Tu papa”, „tu mama”. E-he! lumea s'a emancipat. Cât pentru Didina... nu cred să o poată scoate cineva din minți. E modernă ea, dar e și cuminte.

— Tocmai fiindcă e cuminte, ar face un lucru foarte înțelept dacă s'ar mărita cu Petrică.

Vorbești prostii Lache. Oamenii bogați cum suntem, ar fi prea de tot să ne mărităm fata cu un golan.

— Pentru că e băiat de treabă. Il știu eu. Didina însă începe să-și facă de cap. Visează tot ofițeri și artiști. Acum tot alege. Va veni însă vremea când va culege. Și-apoi, ar fi timpul să se mărite. A împlinit treizeci și doi de ani, așa că...

Se va mărita ea când va vrea și cu cine îi va place.

— Dar după orice halmana n'am s'o dau!

— Nu are să te 'ntrebe nimeni pe tine.

— N'are să mă 'ntrebe nimeni? Auzi vorbă! Dar ce sunt eu la casa asta? Lache sau portar? Ei drăcie! Bani sunt ai mei și n'am să-i dau nici măcar o para chioară dacă se va mărita contra voinței mele.

— Ha-ha!... râse coana Mery. Bani câștigați prin fraudă, hai? Și încă mai ai tupeul să faci pe moralistul?

— Asta nu are importanță! Bani sunt ai mei! Asta-i! Dar unde întârzie fata aia? Mi-e foame, dom'le!

Iși scoase ceasornicul și aruncă spre el o privire.

călugărilor, și prin legea școlară din 1904. Aceste legi sunt cu adevărat excepționale, tiranice și cu vădită tendință de persecuție nedreaptă. Se citează declarații ale marilor iuriști și bărbați de stat cari nu lasă nici o îndoială în această privință. Se accentuează apoi eroismul dovedit de membrii cinurilor călugărești în războiul mondial, ca și marile vrednicii ce câștigă pentru Franța misionarii francezi. Tocmai de aceea, cea mai mare parte a opiniei publice, de acord cu hotărâta voință a tuturor asociațiilor de foști combatanți, cere să înceteze, cu un ceas mai de vreme, anomalia legilor pomenite, care țin în stare de excepție o categorie atât de merituoasă a cetățenilor francezi.

Nu mai trebuie să adăugăm că întregă lumea creștină va saluta cu bucurie acest act de dreptate.

Știri mărunte

Marele Păstor în mijlocul turmei.

A doua zi de Rusalii Preasf. Iuliu al Clujului, însoțit de pâr. Dr. E. Lemenyi prof. de teologie și mai mulți clerici, a petrecut în Gherla unde a slujit la catedrală, în sobor de preoți, a predicat, a dat prima sf. împărțășanie la peste 200 de copii, a sfințit drapelul »Crucei Roșii« filiala Gherla, a asistat la sfințirea și ridicarea pavilionului dela școala primară de stat și a luat parte și la serbările dela Școala Normală de Fete, având cuvinte de părintească atenție pentru toți și pentru toate. Seara înaltul ierarh s'a întors la reședința sa, mulțumit de cele văzute și auzite. (La Școala Normală de Fete au vorbit dr. Aurelia Suciu, pâr. protopop Gh. Mânzat și d. prof. Dr. Coriolan Ciobanu).

Parohie vrednică de laudă. Ne gândim la parohia noastră bănățeană *Neurincea* carea așa micuță cum e — n'are nici șaptezeci de fumuri — și-a clădit nu de mult, pe vremea regretatului său paroh Abel Pop, fără să fie

Poftim!... e ora nouă și dudua se plimbă prin oraș cu Nale Domolescu. Ei drăcie!

În sfârșit sosi și Didina.

În timpul mesei, madam Mery reluă chestiunea banilor.

— Ar fi foarte bine, dragă Lache, dacă ai accepta propunerea ce ți-au făcut domnilă aia cu... mă n'țelegi... Gândește-te, un sfert de milion e sumă considerabilă. Avem cheltueli enorme. Ce vrei, Didina e fată de măritat și îi trebuiesc multe de toate. Mi-ar trebui și mie câteva costume și pălării, etc. etc...

Nu putem să ne lăsăm mai pe jos decât alții.

În cele din urmă, intervenind și Didina, nenea Lache capitulă.

— Bine, am să o fac și asta.

În dimineața următoare porni la drum.

Madam Mery și dudua rămaseră visând costume, cealuri dansante, etc.. În seara aceleiași zile primiră dela nenea Lache o scrisoare în care le spunea:

„Atâta umblă ulclorul la fântână, până se sparge. Acest proverb din bătrâni cuprinde în sine mult adevăr. Banul e ochiul dracului. De data aceasta ni-s'a infundat și mie. Sunt arestat.

Asta voi mi-ați făcut-o. Fără 'ndoială, volu fi trimis pentru câteva luni la Jilava, sau la Văcărești. Mai multe nu pot să vă scriu, fiindcă sunt supravegheat. Regret și n'am cuvinte! Al vostru iubitor, Lache“.

Sabin G. Truția

făcut colecte în afară de sat, o biserică drăguță, de cărămidă, iar acum, în prima zi de Rusalii și-a văzut binecuvântate de preoții *Dumitru Neda*, prof. de teol. în Blaj și pâr. *Iulian Suciu*, preotul local *donă clopote noi*, mari și binesunătoare, unul dăruit de fiul comunei, d. *Dr. Coriolan Albulescu*, iar celalalt cumpărat din danii de bunăvoință ale localnicilor. Cei doi frați întru Domnul împreună slujitori, în cuvântările rostite, între altele, au stărut și asupra frumșeții gestului de jertfelnicie al acestei mâini de credincioși cari s'au și apucat deja să clădească și casă parohială, rămânând ca nu peste mult să ridice și un cămin cultural, exclusiv din puterile lor.

Spre beatificarea lui Pius X. Procesul pornit pentru a-l trece pe Papa *Pius X.* în albul Fericiților a suferit în anii din urmă o oarecare amânare, din motive cari nu-s în legătură cu procesul însuși. Actualul Vicar al Domnului a dat însă din nou curs cauzei și a însărcinat cu terminarea pe Card. Salotti, prefectul Congregației Riturilor.

Locale. Dumineca viitoare, a doua după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Ioan Florea*, profesor la Academia Teologică.

— Duminecă, ziua întâi a ss. Rusalii, s'au desfășurat la Blaj importante *manifestațiuni cooperatiste*, la cari au participat cooperatorii din județ, conducerea centrală fiind reprezentată prin d. director Galan și inspector-șef Mina Grădinaru. La ședința festivă, ținută în sala de gimnastică a liceului de băieți, au luat cuvântul, afară de d. prelect Dr. Traian Migia care a prezidat, Rysm Augustin Folea în numele mitropoliei, d. Dr. Ion Bianu primarul orașului, Aug. Popa reprezentant al cooperativelor locale, Dr. Ștefan Manciulea în numele Serviciului Social și prof. S. Gizdavu în numele școlilor. A urmat apoi instructiva conferință a dlui director Galan despre ideea și fapta cooperatistă, de care s'au legat discuțiuni interesante. — Seara s'a reprezentat, în sala Palatului Cultural, piesa cooperatistă »Biruitoarii«, urmărită de tineretul școlar cu adevărat entuziasm.

— În dupăamiaza zilei a doua de Rusalii s'a ținut, în sala Palatului Cultural, tradiționalul *festival artistic al studenților dela Academia de teologie*. Programul, în afară de cuvântul președintelui »Soc. de lectură Inocențiu Micu« (M. Perian) și recitarea poeziei »Fariseul« (Radu G. Gh.), a fost compus din 12 bucăți corale, pe cât de bine alese pe atât de superior executate. Laudă se cuvine pentru această prestație cu adevărat artistică atât corului, foarte bun, al teologilor, cât și pâr-lui prof. Ioan Florea care l-a instruit și dirijat. Numerosul public care, în frunte cu Ex. Sa mitropolitul Alexandru, a asistat la această serbare de înaltă ținută, și-a manifestat încântarea prin aplauze călduroase.

Încă un membru al Academiei Române. Și tot un distins fiu al bisericii noastre: d. *Liviu Rebreanu*, cel mai mare romancier român al vremilor noastre. Academia Română l-a ales de membru activ în ședința sa din 25 Martie. Această alegere, care trece între nemuritorii neamului pe autorul neasemuitelor creații »Ion« și »Răscoala«, este un act care trebuie subliniat atât pentru semnificația lui culturală cât și pentru îndrumarea ce o mărturisește prin aceasta și și-o însușește Academia Română. — Sincerele noastre felicitări noului ales!

Lucrul frumoase la Gurghiu. A doua zi de Rusalii bunii noștri credincioși din *Gurghiu*, unde păstorește pâr. *Iuliu Man*, au avut parte de bucurii într'adevăr înălțătoare. În după amiaza acelei zile s'a săvârșit, adecă *cununia religioasă* a unei perechi de *romi concubinari* — a noua pereche de romi concubinari

ce se cunună bisericește —; s'a făcut primă sărbătorească în *Agru local* a celor peste 80 membrii și s'a binecuvântat *drapelul Agrului* — un rând de *ornate noul bisericești*, cumpărate în *Agru local*. Cuvântul ocazional l-a rostit pâr. *Dumitru Neda* dela Blaj. Răspunsurile corale le-a dat cornul condus de d. Nic. Cotta Inv. în Gurghiu. La această bucurie mare și curată a pâr. I. Man, a d. I. Batea Inv. dir., președ. Agrului »Petru Maior« din loc și a tuturor credincioșilor noștri din Gurghiu au luat parte și pâr. Bărdossy din Adrian, pâr. Moldovan din Comana și pâr. Filip, prof. în Blaj, ș. a. — Cu această prilej a fost numit după toată rânduiala moștenicului în sânul Bisericii noastre d. Gheorghe Mare, trecut la noi dela mosaism.

Misiuni populare. Oficiul eparhiei Lugoj, *Șionul Românesc*, încreștează în numărul său 9—10 din 31 Maiu c. că în Postul Paștilor de acest an Reuniunea eparhială de misiuni a aranjat foarte binevenite băi sufletești în *Isgariu*, *Mărcina*, *Zabrani* și *Bocsig*, vestitori ai cuvântului fiind pâr. Ioan Ienea, canonic Lugoj și Ioan Muntean preot în Comana De SS. Taine s'a apropiat relativ foarte mult. Așa: la Isgariu 387 persoane, iar la Bocsig 465. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor preoții locali: Eugen Suciu, Ion Opreanu, G. Voștinariu și Petru Vancu și cei din parohii învecinate.

Telefonul »Unirea«

Rectificare. Duhul rău al erorilor de tipar dormit nici la punerea sub presă a numărului trecut. El a făcut să se scrie, în subtitlul foitei, că s'a rostit cuvântul dlui prof. Manciulea »în 13-3-39«, pe când titorii știau de mai înainte adevărata dată a rostirii 15-5-39. — Mai rău i-a păcălit însă pe catolicii din slavă (în știrea despre vizita Regentului Paul la Văcărești) înghitit din ei fără milă nu mai puțin de 3 milioane nu le-a lăsat decât 2.300.000 romano-catolici, pe numărul lor real este de 5.300.000.

P. Reghin. De multe ori, aici pe pământ, din teia umblă cu capul spart și cel care vrea să facă între doi potrivnici și-i face pe amândoi dușmani. Adevăr a știut să-l confirme de curând episcopul de can din Birmingham, care s'a declarat nemulțumit atitudinea Vaticanului în chestiunile politice internaționale. În deosebire, cucernicul Dr. Barnes ar dori să-l pe Papa ridicându-se împotriva »totalitarismelor« ritoare, cu mai multă putere de cum o face. — Că și semnificativ e aci înainte de toate un lucru: că carea anglicană de a-și vâri nasul unde nu-i fierbe Vaticanul își poartă singur, în fața lui Dumnezeu și familiii sale catolice, răspunderea actelor și atitudinilor sale. Cu ce drept cei cari nu-i recunosc autoritatea cearcă totuși să-i dicteze directive? Incolo chestiunii e fără obiect. Se știe doar că, dintre toate bisericele confesiunile de pe pământ, Roma singură are, în câștigul uriaș al problemelor ce se agită, o linie critică, de toți știută și absolut intransigentă. Stă și aci în fața bolșevismului ca cel mai hotărât și cel mai teribil adversar; iar față de totalitarism este atât de înduplecată, încât este mereu acuzată că se găsește ea în aceeași tabără cu comuniștii. Ceeace face eric un sigur lucru: că Vaticanul se găsește cu adevărat locul și la postul său, apărând dreptatea și adevărul creștin. Prin aceasta face un mare serviciu lumii și civilizației însăși; ar trebui să fie, în consecință, susținut și apărat de toți cari se pretind ucenici ai adevăratei evanghelii. Regretabil este însă că nimeni afară de Părințe din Vatican, nici o confesiune și nici o căpătâie bisericească sectară nu are curajul să spună pe puternici adevărul în față. Ci toți se încovoale ca țigă după cum bat vânturile oportunistului. S'ar cere totuși cel puțin atâta bun simț dela ei: să nu critice pe cel ce înfruntă cu bărbăție furtuna și stă drept în fața lurilor ce se pornesc împotriva-i și din extrema dreapta și din extrema stângă.

S. Craiova. Așa este: noul Secretar de Stat al Vaticanului, Card. Maglione, rămas orfan de mic, a crescut și educat de un frate al său mai mare, preot și rău cucernic. De sigur la acest lucru s'a gândit și cronicile externe a »Păstorului Ortodox« dela Pitești când a scris notița despre noul Secretar de Stat, că el îl decretează... »fiu de preot«. Un evident lapsus calic provocat de felul de a gândi al disciplinei ortodoxe. Suntem siguri însă că cititorii numitei reviste vor să coperi și rectifică singuri greșala, celibatul obligatoriu clerului latin fiind în deobște cunoscut.

Citiți și răspândiți

„UNIREA“